

De geschiedenis van Kasteel Macieberg.

Fabiolalaan nr. 2/ Loppemsestraat. Kasteel "*Macieberg*", thans ingericht als de Freinetschool Klimop. Historische kasteelsite gelegen op de hoek met de Loppemsestraat.

Oorspronkelijk bereikbaar via een centrale toegang bestaande uit twee bakstenen pijlers met arduinen dekblad, waaraan een smeedijzeren hekken is bevestigd. Voorheen is het kasteel verbonden met het centrum van Oostkamp (ter hoogte van het huidige Arentsplein), via de Arentsdreef. De dreef is op heden nog deels afleesbaar en komt uit ter hoogte van de Voldersstraat. Kasteelnaam verwijzend naar een wijk van Oostkamp, in 1547-1548 vermeld als "*Ung houcke des dictes dismes appelle maskinsberch*".

De hoeve aan de overzijde van de weg (cf. nr. 1) en de voormalige hovenierswoning op het Arentsplein (cf. Maciebergstraat nr. 2) behoorden voorheen tot de eigendommen van het kasteel.

Historiek.

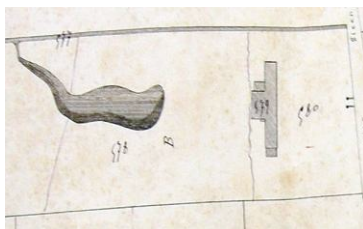
17de eeuw. Reeds in de tweede helft van de 17de eeuw wordt op deze locatie een buitengoed vermeld, eigendom van François Lampereel cf. ommeloper van Oostkamp van 1661-1662.

Detail uit de Figuratieve kaart van gronden en bossen, eind 18de eeuw.

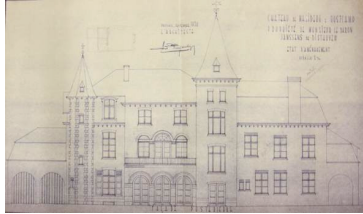
18de eeuw. Naar verluidt wordt het kasteel in 1754 aangekocht door J.B. Van Zuylen De Neyevelt. Op de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op het initiatief van Graaf de Ferraris (1770-1778), wordt het toenmalige kasteel weergegeven met een bijhorend langgerekt domein met tuin en park. Een met bomen omzoomde dreef verbindt het kasteel rechtstreeks met het centrum van Oostkamp, tot ongeveer ter hoogte van de Maciebergstraat, het tracé van de huidige Meulemanstraat volgend. De literatuur vermeldt dat het kasteel in 1789 wordt doorverkocht en dat er aan de achterkant twee torens worden bijgebouwd. Een fraaie kaart uit het Rijksarchief van Brugge toont het uitgestrekte kasteeldomein en de bijhorende eigendommen op het einde van de 18de eeuw. Ze zijn op dat ogenblik, volgens het bijschrift van de kaart, eigendom van Guillaume vanden Bogaerde, heer van Merelbeke.

19de eeuw. Op het primitief kadasterplan (circa 1835) wordt het domein weergegeven enerzijds bestaande uit het kasteel met park gelegen binnenin een omwalling en anderzijds het achterin gelegen bos met drevenspatroon. Het kasteel is eigendom van Dominique van Zuylen. In de Atlas van Vandermaelen (1846-1854) wordt het kasteel aangeduid als "*campagne*". In 1867 wordt op het einde van de dreef die leidt naar het centrum van de gemeente in opdracht van de weduwe van baron van Zuylen van Nyevelt-Van Hamme een kleine woning opgetrokken voor de hovenier van het kasteel (cf. Maciebergstraat nr. 2). Naar verluidt komt het kasteel op het einde van de 19de eeuw in handen van de familie Arents de Beerteghem. De benaming van het pleintje, dat later ontstaat ter hoogte van de vermelde hovenierswoning in het centrum van Oostkamp, verwijst dan ook naar de familie Arents de Beerteghem. Op een kaart van Oostkamp, gehucht Macieberg, van circa 1900 verschijnt voor het eerst de nog bestaande vijver achter het kasteel. Het water van de vijver loopt uit naar een ten noorden gelegen gracht.

20ste eeuw. In 1901 wordt op het perceel ten zuiden van het kasteel een broeikas gebouwd. Het huidige uitzicht van het kasteel dateert volgens de gegevens van het kadaster van 1906, wanneer Aquillin Arents de Beerteghem-de Thibault de Boesinghe het bestaande gebouw laat uitbreiden door tegen de westgevel twee torenvolumes bij te bouwen. In 1932 wordt het kasteel volgens het kadaster via een *scheidsrechterlijke*

Detail uit de Kaart van Oostkamp, Macieberg, circa 1900.

Bouwplan van de achtergevel naar ontwerp van Dugardyn, 1936

beslissing toegewezen aan Juliette de Peelaert Arents de Beerteghem. De volgende erfgenaam, Fernand Janssens de Bistoven-de Peelaert, stelt in 1936-1937 de Brugse architect Antoine Dugardyn aan om het kasteel aan de zuidwestzijde uit te breiden. Deze verbouwing wordt in 1939 geregistreerd door het kadaster. Tevens wordt de heden nog bestaande broeikas (aan de Fabiolalaan) gebouwd.

Vanaf 1949 wordt een Plan van Aanleg voor de wijk Macieberg opgestart en in 1950 valt de principiële beslissing om ten noorden van het kasteel "Macieberg" een verkaveling aan te leggen.

In 2000 wordt het verwaarloosde kasteel aangekocht door de Brugse Onafhankelijke Freinetschool Klimop, die het grondig verbouwt met bio-ecologische materialen onder leiding van de Brugse architect Ronny d'Hespeel. De bedaking, die is aangetast door huiszwam, wordt vernieuwd en alle interieurelementen en binnenmuren verwijderd. Het secretariaat en de leraarskamer worden ondergebracht in het gerenoveerde koetsgebouw.

Beschrijving.

Kasteel. Vrij imposant verankerd, bakstenen volume onder (een recent vernieuwd) gemansardeerd schilddak met zwarte Vlaamse pannen. Eertijds kasteel met brede opbouw vooraan, achteraan versmallend, doch door de bouwcampagnes in 1906 en 1936-1937 is de achtergevel verbouwd. Voorgevel met centraal drie hoger oplopende traveeën van drie bouwlagen, geaccentueerd door een natuurstenen deels dichtgebouwde loggia met een open balustrade (1936-1937). Aan weerszijden, twee lagere traveeën van twee bouwlagen en daarnaast nog lagere aanbouwen, links voorzien van een thans rondbogige koetsdoorgang. Bewaarde kasseien in de koetsdoorgang.

Achtergevel met oorspronkelijk quasi zelfde opbouw; in 1906 wordt de rechtertravee van de drie centrale traveeën uitgebreid met een torenvolume. Toren van vier geledingen op een rechthoekige plattegrond en afgedekt door een leien tentdak. Licht getoogde openingen, op de begane grond recent verbouwd tot een rondboogdeur.

Links van de centrale traveeën, eertijds twee traveeën, waarvan de linkertravee in 1906 uitgebreid wordt met een slank torenvolume. Toren op een achthoekige plattegrond met natuurstenen hoekkettingen ter hoogte van de ribben en afgedekt door een leien tentdakje; kleine vensteropeningen.

Overal licht getoogde openingen onder strek, met vernieuwd schrijnwerk, vermoedelijk voornamelijk naar oud model.

Door de aanleg van een soort amfiteater tegenaan de achtergevel is een deel van de achtergevel blootgelegd, voorzien van enkele nieuwe openingen en bepleisterd.

Binnenin bewaart het kasteel, thans omgevormd tot een schoolgebouwtje met klassen, slechts beperkte herinneringen aan de grandeur van weleer. De westkant van het kasteel is deels onderkelderd (en nu in gebruik als refter): bepleisterde, bakstenen kruisgewelven op een centrale natuurstenen zuil op een hoog basement. Op de begane grond, deels vernieuwde bordestrap met bewaarde, fraaie trappaal. In één van de voormalige salons, nu omgebouwd tot klaslokaal, behoud van een schouw met een nu groen beschilderde, houten boezem met lijstwerk en verdiepte rondboognis met rocaillesluitsteen; hard van gesinterde baksteen.

Voormalige (schape)stallingen, nu secretariaat en leraarskamer van de school. Gebouwd in 1936-1937 naar een ontwerp van de Brugse architect Antoine Dugardyn, die op dat ogenblik ook het kasteel restaureerde. Vrijstaande. Vrijstaand gebouwtje met historiserende inslag, gelegen in het zuiden van het domein. Thans licht geel beschilderde baksteenbouw onder een pannen zadeldak met lichte overkraging. Typerend voorkomen van zijtrapgevels, rondboogdeuren en kleine dakvensters. Sinds de restauratie en de omvorming tot schoolgebouw zijn enkele openingen gewijzigd en vergroot.

In het zuidwesten van het kasteeldomein ligt een restant van een voormalige moestuin, boomgaard en verschillende kleine stallen en bergingen. Tevens bewaarde serre, gebouwd in 1936, gelegen ten noorden van de parking. Halfafgeronde serre met bakstenen zij- en achtermuren. De parking ligt deels verscholen achter een beukhaag.

Park. Parkaanleg met kenmerken van 19de of vroeg 20ste-eeuwse landschappelijke vormgeving met resterende parkvijver en vervallen brug, solitaire parkbomen (o.m. Ginkgo, Varenbeuk, Moerascipres, Ceder en parkboomgroepen (o.m. Bruine beuk, Zomereik, Zilverlinde, ...), dreefrestant, parkbos (o.m. Beuk, Tamme kastanje, Paardenkastanje Amerikaanse eik, Robinia, Es, ...), heestermassieven (o.m. Hazelaar, Rododendron, Hulst, Sneeuwbes en Boerenjasmijn), boshooiland en graslandpartijen onder een licht gemodelleerd reliëf. Uit de voormalige moestuinruimte ten zuiden resteren twee smalle druivenserres, een berghokje en een groentenserre. Ten zuidwesten voormalige schapenstal, thans gebruikt als schoolsecretariaat.

Ontwerptekening van de stalling, naar ontwerp van Dugardyn, 1936

Centrale toegangspoort met eenvoudig smeedijzeren spijlenhek tussen bakstenen pijlers, uitgevend op gedeeltelijk bewaard, ovaalrond voorplein. Ten zuiden vervallen hondenkennel in baksteen met uitloopruimte afgezet door een fijn ijzeren traliewerk, geplaatst op een bakstenen sokkel. Terrasruimten rond het kasteel recent gewijzigd met eigentijdse materialen. Halfverharde wegen in dolomiet. Vervaagde centrale dreef naar het centrum van Oostkamp beplant met lindebomen, nabij de kasteeltoegang aangevuld met o.m. Amerikaanse eik, Tamme kastanje en Esdoorn.

KADASTERARCHIEF WEST-VLAANDEREN TE BRUGGE, 207: *Mutatieschetsen*, Oostkamp, 1867/18, 1906/15, 1939/15.

KADASTERARCHIEF WEST-VLAANDEREN TE BRUGGE, 212: *Kadastrale Legger*, Oostkamp, artikelnrs. 1867, 2420.

RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Kaarten en plannen Mestdagh*, nr. 1074: Figuratieve kaart van gronden en bossen onder de heerlijkheid Nieuwenhove, het Houtse, Buskensambacht en Oostkamp, eigendom van Guillaume van de Bogaerde, heer van Merelbeke, eind 18de eeuw.

RIJKSARCHIEF BRUGGE, *Verzameling kaarten en plannen*, nr. 1618: Kadastrale plannen van Sijsele, Oostkamp, Zedelgem en Sint-Kruis, 1810 (Sectie H).

STADSARCHIEF BRUGGE, *Collectie Janssens de Bisthoven*, II, nr. 169: Werken aan het kasteel en de tuin in 1936-1937.

STADSARCHIEF BRUGGE, *Collectie Janssens de Bisthoven*, II, nr. 170: Oostkamp, Arentsplein, 1938.

STADSARCHIEF BRUGGE, *Collectie Janssens de Bisthoven* II, I, nr. 28: Oostkamp, Macieberg circa 1900.

STADSARCHIEF BRUGGE; *Collectie Janssens de Bisthoven* II, I, nr. 32: Oostkamp, plan de l'architecte A. Dugardijn, 1936.

STADSARCHIEF BRUGGE, *Collectie Janssens de Bisthoven* II, II, nr. 47: Loppem, Oostkamp, Waardamme, s.d.

BOULJON B., *Bij het eeuwfeest van het Oostkampse gemeentehuis*, in *De Merel*, jg. 12, nr. 2, 1982, p. 29-31.

BOULJON B., *Het Oostkamp, Ruddervoorde, Hertsberge en Waardamme van toen. Een verzameling foto's van de vier Oostkampse deelgemeenten in de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw*, Brugge, 1984, p. 13.

BOULJON B., *Oostkamp, Hertsberge, Ruddervoorde en Waardamme in oude prentkaarten*, Zaltbommel, 1981, nr. 81.

CLAEYS G., *Oostkamp in oude prentkaarten*, Zaltbommel, 1982, nr. 55.

DE FLOU K., *Woordenboek der toponymie van westelijk Vlaanderen, Vlaamsch Artesië, het land van den Hoek, de graafschappen Guines en Boulogne, en een gedeelte van het graafschap Ponthieu*, Brugge, 1930, deel X, kolom 227-228.